

Předposlední neděle v církevním roce – 16. listopadu 2014

čtení: Mk 7, 24-30

kázání: 1J 2, 12-17

Milé sestry, milí bratři v Kristu,

jak na vás ten text působí? Vnímáte ho nadějně v jeho: „jste silní a zvítězili jste nad zlým?“

Nebo vás spíš mate svým: „Nemilujte svět! Nemilujte ani to, co je ve světě! Kdo miluje svět, láska Otcova v něm není!“

A nebo ho vnímáte úplně jinak?

Jan totiž ve své první epistoletě píše do nelehké situace: v křesťanských sborech v malé Asii se vyskytli lidé, kteří popírali, že by Ježíš byl Syn Boží, že by si křesťané měli vzájemně sloužit v lásce, ba dokonce popírali svou vlastní hříšnost. Tím vším také „nakazili“ řadu křesťanů – vždyť je to líbivé: nejsem hříšný, mohu dělat, co uznám za vhodné, můžu si užívat všeho, co svět dává z plna hrdla, bez následků.

Proč se vázat, proč sloužit?! Bůh není Otec ale jen nějaká síla bez vztahu k nám. Svět je přitom tak pěkný – ženy, pití, zpěv, tance, muži, majetek, požitky.

Jan píše proti takovému postoji a chápání světa a sebe. Snaží se jej ukázat jako bláhový, dokonce ďábelský ve svém popírání Krista. Proto na jednu stranu podporuje a posiluje adresáty epistolety (a možná i nás) – a na druhou stranu hovoří velmi tvrdě: Nemilujte svět, ani nic, co je ze světa! Kdo miluje svět, láska Otcova v něm není!

Kdyby totiž Jan pouze vyvracel slova druhých lidí, bude jen něco rušit – evangelium však není o rušení, ale o daru něčeho dobrého. Vlastně to je třeba ukázat jako první – hříchy jsou vám odpuštěny pro Ježíšovo jméno!

Kdyby Jan naopak jenom podporoval a posiloval, ale jasně neřekl, v čem se někdo mýlí, rozplynula by se jeho hezká a pravdivá slova v jakémsi pocitu že všechno máme zvládnuté (Zvítězili jste nad zlým!). Ale jak potom poznat, co neprospívá mně, mým blízkým, lidem obecně? Na to pocity nestačí.

My dnes stojíme v trochu odlišné situaci, a tak jsou pro nás Janova slova možná dost obtížná: Zvítězili jsme nad zlým? Zvítězil jsem já nad zlým? Kdo nebo co to je? Jak takové vítězství vypadá? Jsme silní a zůstává v nás Boží slovo?

Jak máme nemilovat svět a to, co je v něm? Vždyť do světa krom věcí patří také druzí lidé – rodina, partner, přátelé, sbor, trpící. Jak je máme nemilovat? A zrovna třeba po partnerovi či partnerce dychtíme! Tedy někdy...

Jan píše ještě o něco obtížnější tvrzení: Ono „zvítězili jste“ nad zlým, „poznali jste“ Otce atd. nepopisuje jako jednorázovou záležitost, jak napovídá český překlad. Jan hovoří v perfektu, tedy ve tvaru, jenž čeština kdysi také používala, dnes už takřka ne. Tento tvar sděluje, že se něco odehrálo, a stále ještě odehrává či přetrvává (jako např. angličtina). Jan tedy říká: „Zvítězili jste a stále jste zvítězili“ nebo „Zvítězili jste a stále ještě vítězíte“ nad zlým. „Poznali jste a stále ještě znáte Otce“.

To vše dohromady možná působí spíše jako znejištění: Třeba já mám nemalou pochybnost, zda stále ještě vítězím nad zlem a zlým. Ba dokonce jestli jsem nad ním zvítězil v minulosti... O znalosti Boha Otce ani nemluvě...

Ale oni ti adresáti z konce prvního století po Kr. váhali takřka stejně, měli podobné pochybnosti – a jako řešení svých pochybností se snadno přidávali ke všem těm, kdo je zvali k užívání si, ke zdánlivé jistotě pohodlí, příjemných požitků.

A právě proto Jan píše právě tak, jak píše, už jim: Nebojte se a nepochybujte, vaše hříchy vám byly a jsou odpuštěny pro Kristovo jméno. Otcové a matky, poznali jste a pořád znáte toho, který je od počátku – a zvítězili jste nad zlým, a vítězíte dál. Ba dokonce i vy mladí! Jsi a jste silní a slovo Boží v tobě i ve vás zůstává – píše Jan.

To neznamená, že oni nebo my bychom byli dokonalí, že bychom neměli pochybnosti, nedělali chyby (někdy i obrovské), neměli strach a starost o sebe a blízké, každodenně se nemýlili.

Jan proto posiluje, nabízí, podporuje: Naše chyby a hříchy jsou nám odpuštěny, pro Kristovo

jméno. To znamená, že ani uprostřed pochybností, strachu, chyb a obav nemusíme přestat fungovat, žít a pracovat – a nepřestáváme. Stále znovu přicházíme před Boží tvář v neděli, ve středu nebo v pondělí. Vždyť právě při bohoslužbách či jiných setkáních čerpáme sílu, naději, odvahu, vytrvalost a stálost – protože v nás to Boží slovo přece jen nějak zůstává.

Nemáme tedy nějak hotovo. Vítězit nad zlem, bolestí, samotou, nevychovaností a hloupostí je nám umožněno a darováno právě proto, že znovu a znovu přicházíme a hledáme a ptáme se. Právě proto, že nemáme pocit: Tak, a mám hotovo, vždyť je to napsáno v Bibli!

Někdy možná máme víc pochybností než jistoty a znalostí. Někdy možná dokonce víme, že toho vlastně strašně moc neznáme – ani z Bible, natožpak z křesťanství. A tak možná míváme pocit, že nejsme moc dobří křesťané – Otce neznáme skoro vůbec, Krista ne o mnoho víc... a naše vítězství nad zlem by se dala spočítat na prstech jedné ruky. O lásce projevované přátelům i nepřátelům ani nemluvě. Podobně jako se nevyhnutelně cítili křesťané prvního století.

Ale Jan má velikou pravdu: Už to, že přicházíš znovu a znovu na bohoslužby a jiná setkání, posloucháš biblická čtení a jeho výklady, hledáš v nich i jinde Boží slovo – už to je velmi mnoho! A když se pak znovu a znovu snažíš podle toho žít, ba dokonce podle toho často žiješ, vychováváš své děti, hovoříš o tom s blízkými i vzdálenějšími, tak z velké části vítězíš nad zlem, vítězíš nad zlým, vítězíš sám nad sebou a světem.

Protože tím vykonáváš jednu z mnoha podob Boží vůle, jež zní: Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou silou. A takovouto láskou k Hospodinu, pokud k němu takový vztah máš, pak nevyhnutelně miluješ svět a to, co je ze světa. Protože tenhle Bůh právě tenhle svět stvořil a udržuje – a tak už tento svět nemiluješ proto, že jsou věci příjemné, lákavé, potřebné a že je chceš. Nemiluješ druhé proto, že jsou ti příjemní, lákaví, potřební a že je chceš. Vždyť to vše pomine, od druhých až po tvá chtění.

V takovém vztahu s Hospodinem je miluješ je skrze oddanou a stoprocentní lásku k Pánu, a tedy skrze lásku k tomu jedinému, co přetrvává. A teprve a jenom skrze lásku k tomu, co zůstává navěky, můžeš zdravě, správně, tvrdě i laskavě milovat i to, co pomíjí.

Ano, budeš váhat a pochybovat, možná dokonce selhávat, v tom, jakým způsobem tuto lásku zvnějšňovat v konkrétních činech a jednáních. Budeš váhat, jestli to či ono není spíš zvyk, stereotyp, povinnost, chyba. Ale opět: Už to, že takhle přemýšlíš a váháš, je veliké vítězství nad zlem.

Neboť právě skrze lásku k Hospodinu z celého srdce, z celé duše a z celé síly se do tvého srdce, tvé duše a tvých sil vejde velmi mnoho – tvůj partner, děti či rodiče, kolegové a kamarádi, potřební na ulici, příroda i zvířata, sestry a bratři ve sboru. A hlavně ty sám, se všemi starostmi, bolestmi, chybami a pravdami o sobě, minulostí i budoucností.

Dokonce se tobě a každému v této lásce otevírá Boží království, v němž zůstáváme a přebýváme na věky, neboť je činěním Boží vůle.

Amen

(kázání vikáře Dana Páleníka)